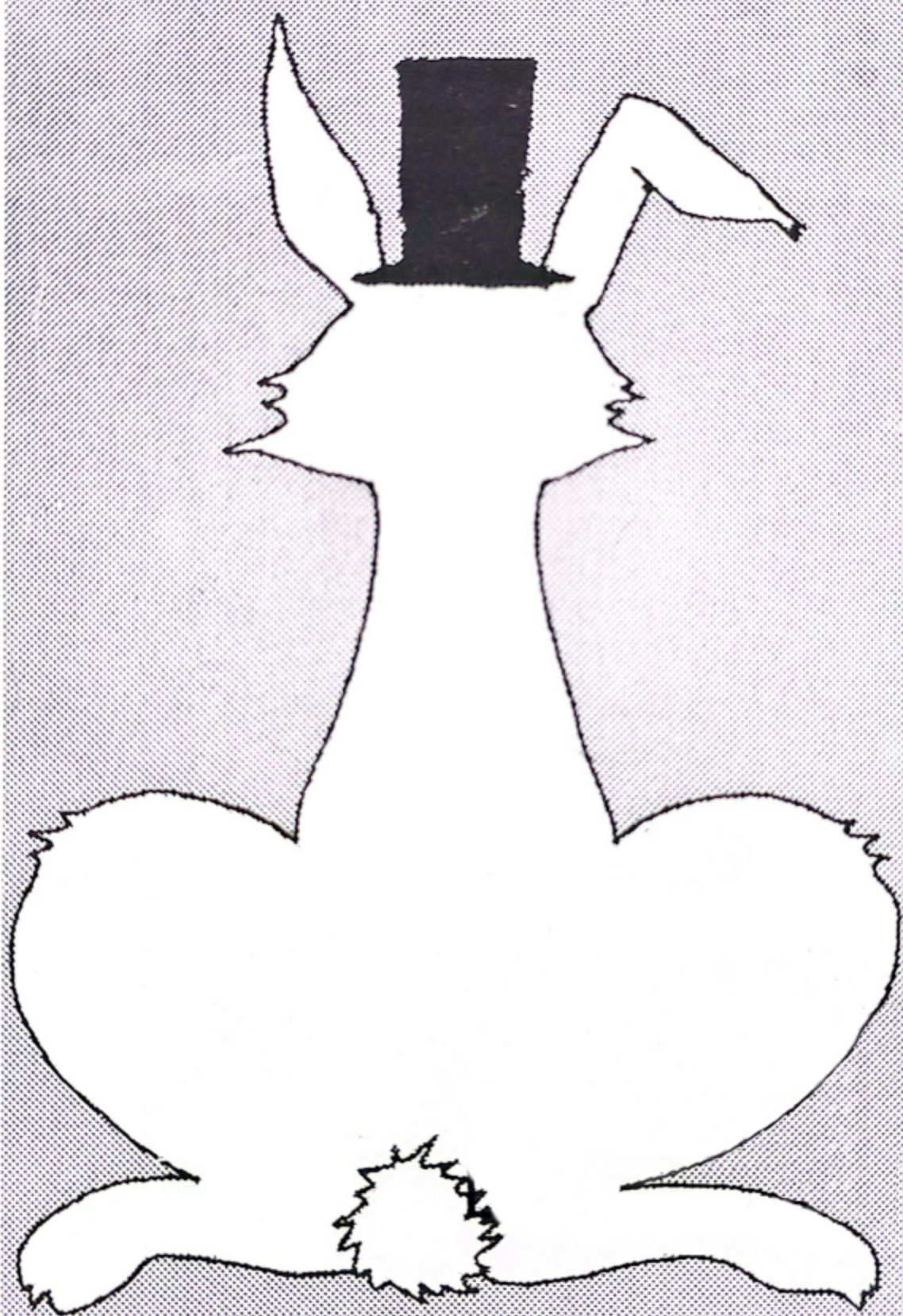

TNB TEATRUL
NATIONAL
BUCUREȘTI

Stagiunea 1994 - 1995

HARVEY

de *Mary Chase*

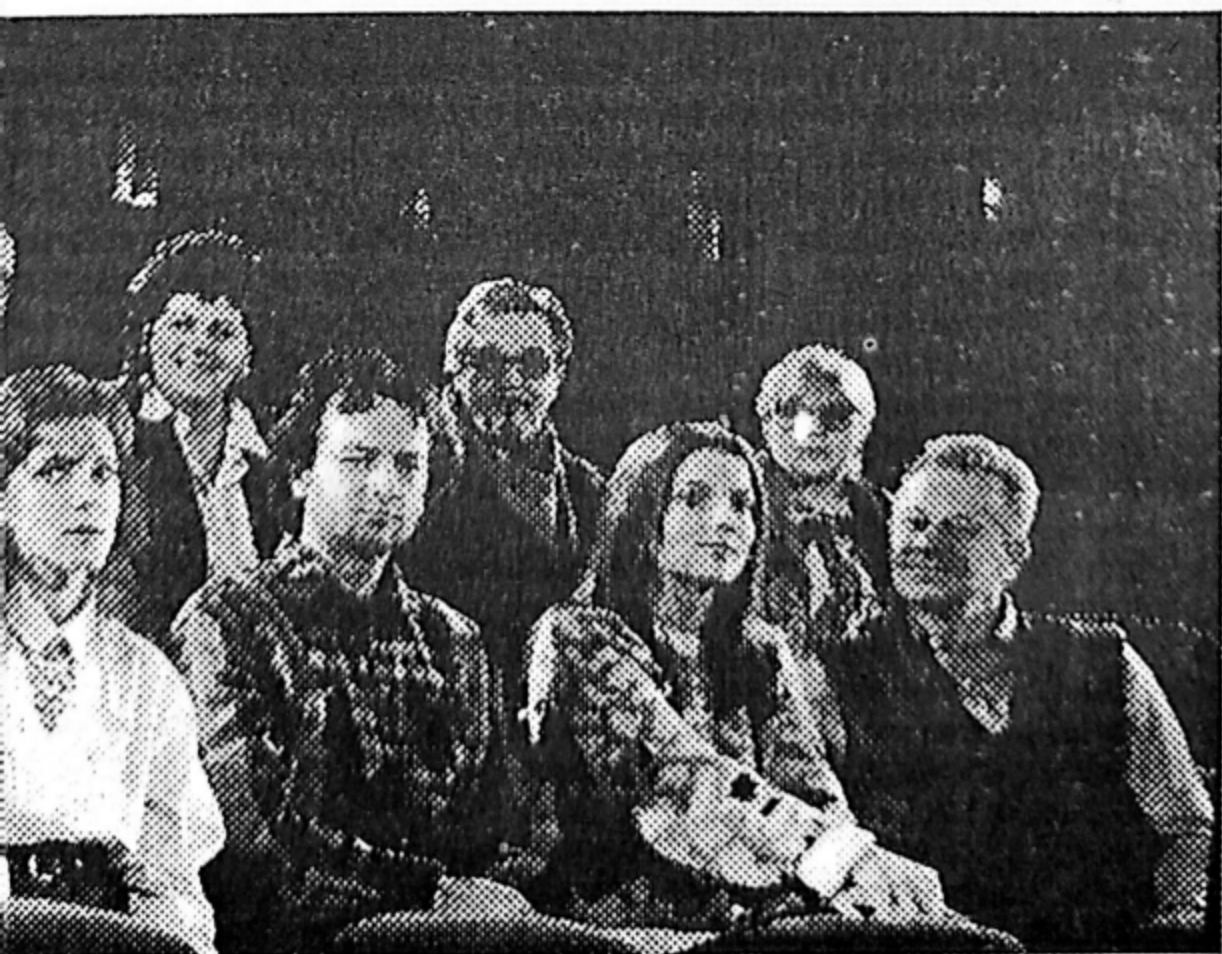
PREMIERĂ PE TARĂ

REALITATE

Cu toate că ar fi dificil să-l privim pe Harvey ca pe un simbol cristic, s-ar putea spune, totuși, că Mary Chase a dramatizat, de fapt, un conflict între credință și lipsa credinței. Scriitoarea sugerează că persoana care crede cu adevărat în ceva invizibil este în mod greșit socotită „nebună” de o societate „normală”. Ba mai mult, transpune sugestia că iluzia și credința trebuie să triumfe asupra realității și că, de fapt, anormalii sunt cei cu adevărat sănătoși. Replica esențială, cheia piesei, este dată în final de șofer, care o avertizează pe doamna Simmons în legătură cu rezultatul tratamentului de șoc ce-l așteaptă pe Elwood: „Doamnă, după asta o să fie un om perfect normal și știți dumneavoastră ce înseamnă asta!” Prin urmare, mai bine un visător, un om cu capul în nori decât un om oarecare, perfect normal, fără iluzii și fără idealuri.

Faptul că Harvey nu apare a conferit piesei umor și sens deopotrivă. Totuși, într-una din numeroasele montări (la Boston), s-a încercat și materializarea lui Harvey. Un actor îmbrăcat în costum de iepure i-a dat viață pe scenă. Însă lipsa hazului a fost atât de evidentă, încât Harvey a revenit imediat și pentru totdeauna la condiția sa invizibilă.

● 1945 – Piesa HARVEY este distinsă cu Premiul Pulitzer. ● Mary Chase scrie o dramă, construită pe un motiv supranatural, „The Next Half Hour” („În următoarea jumătate de oră”). Personajul principal este o emigrantă irlandeză care crede în omuleți și zâne rău prevestitoare. Piesa a fost o cădere, dovedind că forța scriitoarei se regăsea în comedie și în îmbinarea iluziei cu realitatea. ● 1952 – fantezia „Mrs. Mc Thing” înregistrează un succes uriaș pe Broadway. E povestea unei doamne bogate, al cărei fiu prea zburdalnic este răpit de o vrăjitoare și înlocuit cu un băiat model. Ajutată de fiica vrăjitoarei, își regăsește fiul real în rândul unei bande de gangsteri nepricepuți care fac figură comică. Vrăjitoarea rămâne, ca și Harvey, invizibilă, cu excepția ultimei scene. Piesa a fost destinată copiilor, dar s-a bucurat și de aprecierea adulților. ● Scrie o nouă comedie, „Bernardine”, despre un grup de adolescenți în căutare de experiențe sexuale, dar fără prea mare succes. Ei visează cu ochii deschiși la Bernardine, accesibilă dar imaginară. ● 1961 – Mary Chase încearcă să împletească nebunia și fantezia într-o nouă comedie, „Midgie Purvis”, dar piesa a fost o cădere. ● Alte opere: „Lolita” (1954), „The Prize Play” (1961), „The Dog Sitters” (1963), „Mickey” (1969), „Cocktails with Mimi” (1973). ● Scenariu de film: „Harvey” (1950).

● 25 februarie 1907, se naște la Denver, Colorado, Mary Coyle. ● Între 1921 - 1923 este studentă la Universitatea din Denver, după care petrece un an la Universitatea Statului Colorado din Boulder. ● 1928 - Se căsătorește cu ziaristul Robert Lamont Chase din Denver căruia i-a dăruit trei fii. ● 1924 - Mary Chase lucrează ca reporter la ziarul „Rocky Mountain News” din Denver. ● Între 1932 - 1936 colaborează la „International News” și „United Press”. ● 1942 - 1944 - este director de publicitate al Sindicatului șoferilor de autocamioane din Denver. ● 1937 - scrie prima sa piesă - „Now You've Done It” („Ai reușit, în sfârșit”) - o comedie despre un tânăr care vrea să candideze pentru Congres. Cum liderii partidului se opun nominalizării sale, tânărul va fi ajutat de servitoarea din casă, a cărei fostă „slujbă” într-un bordel îi conferă acum nebanuite puteri asupra celor mai mulți dintre politicienii orașului. Un amestec de politică și prostituție care a smuls spectatorilor - deși spectacolul pus în scenă la New York s-a jucat puțin - destule hohote de râs. ● 1937 - scrie „Sorority House” („Clubul universităților”) piesă care în 1938 a devenit film, și „Too Much Business” („Prea multă treabă”), jucată în 1940. ● 1944 - 1 noiembrie, premieră la New York (Teatrul din strada 48) cu piesa HARVEY. Scriitoarea obține de această dată un succes răsunător. Se spune că Mary Chase a lucrat doi ani la capodopera ei, scriind nu mai puțin de optsprezece versiuni. Era, în sfârșit, răsplătită. Prin HARVEY, Mary Chase a devenit o stea pe firmamentul dramaturgiei americane. Spectacolul, produs prima oară de Brock Pemberton, în ciuda sfaturilor primite de la prietenii săi care cunoșteau Broadway-ul, și montat cu farmec și haz de Antoinette Perry, a avut și o distribuție inspirată. În rolul Elwood P. Dowd a jucat Frank Fay, actor având în urmă o glorioasă carieră în vodevil. El conferea personajului multă delicatețe, dar și o blândă aură alcoolică, fără să cadă însă în vulgaritate ori violență. Alături de Frank Fay, Josephine Hull, cu aerul ei distrat și compasiunea sa sinceră, a fost varianta feminină, sora absolut încântătoare a lui Elwood. Spectacolul cu această piesă a avut întotdeauna viață lungă. Piesa are substanță și, indiferent de distribuții, s-a bucurat de un succes imens.

Prin împletirea scenică de mare finețe a iluziei cu realul, comedia s-a înscris într-o tradiție căreia îi aparține, de exemplu, „Orașul nostru” de Thornton Wilder și „Spiritul vesel” de Noël Coward.

Cu toate că ar fi dificil să-l privim pe Harvey ca pe un simbol cristic, s-ar putea spune, totuși, că Mary Chase a dramatizat, de fapt, un conflict între credință și lipsa credinței. Scriitoarea sugerează că persoana care crede cu adevărat în ceva invizibil este în mod greșit socotită „nebună” de o societate „normală”. Ba mai mult, transpune sugestia că iluzia și credința trebuie să triumfe asupra realității și că, de fapt, anormalii sunt cei cu adevărat sănătoși. Replica esențială, cheia piesei, este dată în final de șofer, care o avertizează pe doamna Simmons în legătură cu rezultatul tratamentului de șoc ce-l așteaptă pe Elwood: „Doamnă, după asta o să fie un om perfect normal și știți dumneavoastră ce înseamnă asta!” Prin urmare, mai bine un visător, un om cu capul în nori decât un om oarecare, perfect normal, fără iluzii și fără idealuri.

Faptul că Harvey nu apare a conferit piesei umor și sens deopotrivă. Totuși, într-una din numeroasele montări (la Boston), s-a încercat și materializarea lui Harvey. Un actor îmbrăcat în costum de iepure i-a dat viață pe scenă. Însă lipsa hazului a fost atât de evidentă, încât Harvey a revenit imediat și pentru totdeauna la condiția sa invizibilă. ● 1945 - Piesa HARVEY este distinsă cu Premiul Pulitzer. ● Mary Chase scrie o dramă, construită pe un motiv supranatural, „The Next Half Hour” („În următoarea jumătate de oră”). Personajul principal este o emigrantă irlandeză care crede în omuleți și zâne rău prevestitoare. Piesa a fost o cădere, dovedind că forța scriitoarei se regăsea în comedie și în îmbinarea iluziei cu realitatea. ● 1952 - fantezia „Mrs. Mc Thing” înregistrează un succes uriaș pe Broadway. E povestea unei doamne bogate, al cărei fiu prea zburdalnic este răpit de o vrăjitoare și înlocuit cu un băiat model. Ajutată de fiica vrăjitoarei, își regăsește fiul real în rândul unei bande de gangsteri nepricepuți care fac figură comică. Vrăjitoarea rămâne, ca și Harvey, invizibilă, cu excepția ultimei scene. Piesa a fost destinată copiilor, dar s-a bucurat și de aprecierea adulților. ● Scrie o nouă comedie, „Bernardine”, despre un grup de adolescenți în căutare de experiențe sexuale, dar fără prea mare succes. Ei visează cu ochii deschiși la Bernardine, accesibilă dar imaginară. ● 1961 - Mary Chase încearcă să împletească nebunia și fantezia într-o nouă comedie, „Midgie Purvis”, dar piesa a fost o cădere. ● Alte opere: „Lolita” (1954), „The Prize Play” (1961), „The Dog Sitters” (1963), „Mickey” (1969), „Cocktails with Mimi” (1973). ● Scenariu de film: „Harvey” (1950).

Acest spectator...

Acest spectator, pe care abia îl deslușesc în penumbra sălii, este, uneori, în ochii mei, o necunoscută. N-aș putea să-i precizez fizionomia. Ea îmi apare tot atât de complicată, de fantastică, de neverosimilă ca și universul dezvăluit în ultimele decenii de exploratorii celor două infinituri: atomul și cosmosul.

Oare imaginea furnizată de vechea antropologie a devenit neîncăpătoare și fragilă? Oare strălucitele victorii ale inteligenței, aventurile legendare ale cosmonauților, au scos la iveală noi zone de mister, vestind nu numai o altă oră în mica noastră cetate numită din obișnuință Terra, dar și o altă vârstă a conștiințelor și o altă structură a omului?

Acest spectator cu care mă întâlnesc seară de seară de atâția ani, care se emoționează mereu în fața acelorași drame și comedii, ale cărui reacții le aștept, le cunosc, le provoc, nu este totuși o enigmă. Dialoghez de prea mult

timp cu el pentru a nu-mi da seama că trăiește după aceleași legi descoperite în urmă cu milenii, pe malurile Mediteranei. Oedip merge astăzi, ca și ieri, pe toate drumurile lumii, fiecare Creon își are Antigona lui, iar Prometeu se răzvrățește și luptă pentru noi toți întocmai ca în eoul mitologic.

Atâta timp cât publicul va ieși din teatrul unde s-a jucat tragedia Atrixilor sau comedia lui Aristofan cu simțământul că toată lumea – pământul cu ultimele și senzaționalele lui evenimente și cerul cu tinerele lui galaxii de sateliți artificiali – trec pe lângă el cu vocile acoperite de strigătul revelației trăite, atâta timp omul nu va putea fi considerat o întrebare fără răspuns.

Firește, „întrebarea” se cere astăzi formulată altfel, căci ecuația a devenit mai complicată, zguduirile sociale produse în ultimul veac, cuceririle științei, gândurile extrase din reflecția umanității asupra ei însăși colaborând la apariția unor trăsături inedite în fizionomia noastră spirituală.

„Toate-s vechi și nouă toate”, „tu te-ntreabă și socoate” spune poetul, iar ori de câte ori cortina se ridică, încerc să lămuiesc laolaltă cu spectatorul fața cunoscută și necunoscută a omului.

Radu BELIGAN

„Cuminte este acela care se bucură de ceea ce are...”

Democrit

„Cine dă respect și venerație persoanelor, operelor, legilor, dacă nu această facultate care este imaginația? Cât de efemere sunt toate fără ea!”

Pascal

„Poate să dispară și strălucirea soarelui, când e lumină în suflet, găsim în inimă ceea ce ne refuză lumea întreagă.”

Goethe

„Un azil pentru oameni sănătoși la cap ar fi gol în America.”

G.B. Shaw

HARVEY

de *Mary Chase*

Comedie distinsă cu Premiul Pulitzer în 1945

În românește de RADU BELIGAN

DISTRIBUȚIA

Elwood P. Dowd	RADU BELIGAN
Vera Louise Simmons	ADELA MĂRCULESCU
William Chumley	DAMIAN CRĂȘMARU
Betty Chumley	SIMONA BONDOC
Omar Gaffney	ALEXANDRU HASNAȘ
Lyman Sanderson	DAN PURIC
Julia Kelly	RALUCA PENU
Duane Wilson	RADU IȚCUȘ
Myrtle Mae Simmons	CRISTINA PANCU
Ethel Chauvenet	CATIȚA ISPAS
E.J. Lofgren	VALENTIN URITESCU
Regie	TUDOR MĂRĂSCU
Decoruri	MIHAI MĂDESCU
Costume	LUANA DRĂGOIESCU
Muzică	ȘTEFAN ELEFTERIU
Regia tehnică	TRAIAN ZECHERU
Lumini	TARȘIȚA TUDOR
Sonorizare	IONEL DOCAN
Sufleor	SORIN BREHUESCU
	ANDREEA PORA

Vlad Stănescu (șef regizorat), ing. Corneliu Ciolac (inginer șef), ing. Vetură Gavrilă (șef serviciu energetic), ing. Ionel Pasou (șef serviciu electronic), ing. Leția Belivacă (șef producție), Nicolae Ioan (șef atelier tâmplărie), Vasile Mateiaș (șef atelier mecanic), Tudor Vasile (șef atelier croitorie bărbați), Ana Popescu (șef atelier croitorie femei), Constantin Alexandru (șef atelier tapijerie), Teodora Telea (șef atelier mode-flori), Iie Preda (șef atelier boiangerie), Matei Florea (șef atelier dîmărie), Gheorghe Mihai (șef atelier pictură), Violet Pater (șef atelier sculptură-butalorie), Costin Misbach (șef machiaj), Victoria Voinea (peruci-coalură), Eugenia Radu (broderie), Gheorghe Ionescu (șef mașinist).

Director general

FĂNUȘ NEAGU

Director artistic

DINU CERNESCU

Redactor: VIOLETA SCORADET

Foto: Ioan Oprea - „PRESS-UNIVERS”

Procesare computerizată: ROM-SIS & Co.

Tipărit la FAST PRINT IPCT s.r.l.

480 lei